

Innhold

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	13
Hvorfor et undersøkende blikk på skolens praksis?	14
Formål og problemstillinger	14
Målgrupper	15
Bokas teoriramme og forskningsperspektiv	16
Utforskning og drøfting av praksisepisoder	17
Bokas oppbygning og struktur	17
Bok og nett i ett	18
Kapittel 2 Å utforske praksis i lys av teori og forskning	21
Innledning	22
Hvordan kan teoribegrepet forstås?	22
Hvilken sammenheng er det mellom teori og praksis?	24
Analysebegreper	26
Når praktikere reflekterer over praksis	27
Oppsummering	32
Spørsmål til refleksjon	33
Kapittel 3 Tor Colbjørnsen: Kontekster for videregående opplæring	35
Innledning	36
Skolen i kunnskapssamfunnet	36
Videregående skolars vei mot kunnskapssamfunnet og tilpasning til Kunnskapsløftet	39
Fra regelstyring til målstyring. Nye indikatorer for hva som menes med kvalitet	41
Utfordringer for videregående skoler i tilpasningen til kunnskapssamfunnet	48
Oppsummering	51
Spørsmål til refleksjon	52
Kapittel 4 Ledelse av profesjonelle læringsfellesskap	53
Innledning	54
Kjennetegn ved profesjonelle læringsfellesskap	54

Utvikling av profesjonelle læringsfellesskap	55
Ledelse av profesjonelle læringsfellesskap	56
Oppsummering	61
Spørsmål til refleksjon.....	62
Kapittel 5 Skolen som organisasjon.....	63
Innledning	64
Er skolen en organisasjon?	64
Analysebegreper: den strukturelle-rammen, human resource-rammen, den politiske og den symbolske rammen	66
Praksissituasjon: skolekulturen på Elveseter videregående skole	68
Analyse	70
Analysebegreper: individualisme, samarbeid, påtvunget kollegialitet og balkanisering.....	72
Praksissituasjon: lærerkulturer ved Elveseter videregående skole.	75
Analyse	76
Oppsummering	78
Spørsmål til refleksjon.....	79
Kapittel 6 Hele personalet som læringsarena.....	81
Innledning	82
Analysebegreper: erfaring, informasjon, kunnskapsbygging og innsikt.....	82
Praksissituasjon: arbeid med vurdering	84
Analyse	85
Analysebegrep: ekspansiv læring	87
Praksissituasjon: implementering av de nye vurderings- forskriftene	89
Analyse	91
Oppsummering	93
Spørsmål til refleksjon.....	94
Kapittel 7 Fagseksjonen som læringsarena	95
Innledning.....	96
En sosial teori om læring.....	96
Analysebegreper: tingliggjøring, deltakelse, erindring og glemsel, kontinuitet, diskontinuitet og læringshistorier	99
Praksissituasjon: utvikling av nytt programfag.....	100
Analyse	101

Analysebegrep: praksisfellesskap.....	102
Praksissituasjon: felles forventninger.....	103
Analyse	104
Analysebegreper: perifere og sentrale deltakere	105
Praksissituasjon: inkludering av ny lærer	105
Analyse	106
Oppsummering	107
Spørsmål til refleksjon.....	107
Kapittel 8 Læring på tvers av fagseksjoner	109
Innledning.....	110
Aktivitetsteori som forståelsesramme	110
Analysebegreper: subjekt, objekt, medierende artefakter, regler, fellesskap og arbeidsdeling.....	112
Praksissituasjon: gjennomføring av et gruppebasert elevprosjekt	114
Analyse	116
Analysebegrep: konstruksjon av et felles objekt	117
Praksissituasjon: utvikling av felles elevprosjekt.....	119
Analyse	121
Oppsummering	122
Spørsmål til refleksjon	123
Kapittel 9 Læring på tvers av profesjoner	125
Innledning.....	126
Analysebegrep: konstruksjon av grenseobjekter	126
Praksissituasjon: samarbeidet med høyskole og næringsliv.....	128
Analyse	129
Analysebegrep: grensekryssing	130
Praksissituasjon: hospitering	131
Analyse	133
Oppsummering	134
Spørsmål til refleksjon	135
Kapittel 10 Klassen som dialogarena.....	137
Innledning.....	138
Analysebegreper: monolog, dialog, det autoritative ordet, det indre overbevisende ordet.....	138
Praksissituasjon: dialog mellom lærer og elever.....	140

Analyse	142
Analysebegreper: autentiske spørsmål, opptak og verdsetting	143
Praksissituasjon: kvalitet i samtalen	145
Analyse	147
Oppsummering	148
Spørsmål til refleksjon	149
Kapittel 11 Gruppen som læringsarena	151
Innledning	152
Analysebegreper: mediering, fysiske og psykologiske redskaper	152
Praksissituasjon: redskapenes funksjon i undervisning	154
Analyse	156
Analysebegrep: læring som sosialisering.....	158
Praksissituasjon: elevens yrkessosialisering	161
Analyse	162
Oppsummering	164
Spørsmål til refleksjon	165
Kapittel 12 Elevsamtalen som læringsarena	167
Innledning	168
Analysebegreper: spontane og vitenskapelige begreper	168
Praksissituasjon: forholdet mellom faglige begreper og hverdagsbegreper	169
Analyse	171
Analysebegrep: den nærmeste utviklingssonen	173
Praksissituasjon: samspill lærer og elev	174
Analyse	176
Oppsummering	178
Spørsmål til refleksjon	179
Kapittel 13 Verktøy for læring i daglig praksis	181
Innledning	182
Bruk av bok og nettressurs i skolens ledergrupper.....	182
Læring i samarbeidsgrupper, en form for aksjonslæring	183
Kritisk vennskap	186
Observasjon som utgangspunkt for profesjons- og organisasjonslæring.....	188

Analyseverksted i forskende partnerskap	191
Praktisk aksjonsforskning	192
Oppsummering	193
Spørsmål til refleksjon.....	194
Kapittel 14 Vi samler trådene.....	195
Innledning	196
Hvordan kan vi forstå videregående skoles rolle i dagens kunnskapssamfunn?	197
Hvilke sentrale føringer legger myndighetene for arbeid med kvalitet i skolen?	197
Hvordan kan sammenhenger mellom teori og praksis forstås?	198
Hvordan kan teori og forskning om dialog, samspill og læring bidra til å belyse skolens praksis?	198
Hvordan kan teori og forskning om organisasjonslæring, kunnskapsutvikling og meningsforhandling bidra til å belyse læringsprosesser i kollegiet?	199
Hvordan kan lærere, ledere og studenter utforske egen praksis? ...	200
Referanser	201
VEDLEGG.....	211
Kopieringsorginal 1: Analyse av problemstilling, steg for steg.....	213
Kopieringsorginal 2: Formøte før besøk av kritiske venner	215
Kopieringsorginal 3: Etterarbeid for kritisk venn	217
Kopieringsorginal 4: Ettersamtale i kritisk vennskap.....	219
Kopieringsorginal 5: Jeg utforsker egen/andres praksis	221
Kopieringsorginal 6: Vi planlegger observasjon av hverandre	223
Kopieringsorginal 7: Etterarbeid for observatør	225
Kopieringsorginal 8: Ettersamtale med den som er observert	227